

Edebiyat bahçesinden bir meyve...

KÜÇÜK HİKÂYELER
BÜYÜK DERSLER
NEVÂDİRÜ'L-EKÂBİR'DEN SEÇMELER

MUALLİM NACİ

İÇİNDEKİLER

<i>Takdim</i>	9
<i>Muallim Naci</i>	11
<i>Muallim Naci'nin Takdimi</i>	13
Altından Daha Değerli.....	17
Parayı Sevmek.....	17
Refah Nedir?.....	18
Behlül Dânâ Hazretleri ile Hırsız.....	18
Meşakkat Olmasa.....	19
Bilge ile Cahil.....	19
Halk ile Niçin Konuşmazsınız?.....	20
Gizli Ortaklık.....	20
Sözün En Güzeli Hangisi?.....	20
Âmâ Şairin Zekâsı.....	21
Cennet Ehlerinden Olmak.....	22

Can Çekişiyor	22
Molla Bedahşî ve Yavuz Sultan Selim	23
Önceden Arap Ehlerinden Biriydim	24
Büyük Suç	25
Edepli Olmak	25
Şekerci	25
İnsan Ne Zaman Hikmet Sahibi Olur?	26
Basiret	27
Bu Katır da Yeter	27
İlmin Yüceliği	27
Kötülere Tahammül Etmek	28
Hazret-i Allah'tan İste	28
Edepsizlere Cevap Vermek	28
İlmin Ehemmiyeti	29
İlmin Şerefi	30
Soğuğa Nasıl Tahammül Edebiliyorsun?	30
Kocakarının Duası	31
Yerde de Eziyet Veriyor, Gökte de	32
Hemen Almaya Bak	32
Evde Biraz Et Olsa	33
Zengine Rağbet Etmek	33
Hangisi Daha Elemlidir?	34
Hiç Kimsenin Elde Edemeyeceği Maişet	34
Oğlunun Aklına Bak, Babasının Sakalına	36
Kazmanın Kılıfı	37

Hasmın Sitemini Anlamamak.....	37
İnsanlar Kaç Türlüdür?.....	37
Muallime Hürmet.....	38
Esaret ve Hürriyet.....	39
Hasta Ziyareti.....	39
Hastalığın Tedavisi.....	39
Mütevekkil Kime Denir?.....	40
Fikir Ayrılığı Ne Zaman Biter?.....	41
Bilmediğini Öğrenmek.....	41
Gördün mü Kimyayı?.....	41
Sözler ve Fiiller.....	42
İnsan Gerçekte İkiye Ayrılır.....	43
Senin Gibilerin Yüzünü Görmemek.....	44
Hasta Zât.....	44
Arzusuna Sahip Olan.....	45
O Gelinceye Kadar Bekleyecek miyiz?.....	46
Şiir ile Uğraşmak.....	46
Ümmetin Hayırlıları Kimlerdir?.....	47
Fakir ile Cimri.....	48
Hürriyet.....	49
Cahille Tartışmak.....	49
İnsan İçin En İyi Hal.....	51
İhtiyarlıkta İlim Öğrenmek.....	52
Övülmeye Layık Olmak.....	53
Sizin Ecdadınız Hakkında.....	53

Âlim Kimdir?.....	54
Noksan Hece.....	54
Ne Senden Ne de Benden.....	54
Çeyizin Nedir?.....	55
Halifenin Huzurunda.....	55
Altının Sarılığı.....	56
En Güzel ve En Çirkin.....	57
Biraz da Göktekiler İstifade Etsin.....	58
Sözün Aslına Uygun Olması.....	58
Molla Câmî ve Şair.....	59
Güzel Yüzünüzü Gördükçe.....	60
Benim Şimdiki Halim.....	60
Elbette Öter.....	61
Mirza Bâbü ile Köylü.....	61
Hazret-i Allah'ın Huzurunda.....	62
Otuz Köylü Bir Araya Geldik.....	63
Olur Olmaz Şeyleri Sormak.....	63
Muharebede Mertlik.....	63
Kabahatler Hep Bizim Tarafta.....	64

Takdim

Muallim Naci'nin Hamidiye Kütüphanesi'ndeki Arapça ve Farsça kitaplardan istifade ederek seçip tercüme ettiği fıkraları, önce Saadet Gazetesi'nin edebiyat kısmında yayımlanır. Gayet latif, zarif, edebi ve bilgece olan bu fıkralar, okurlar tarafından büyük bir ilgi görür. Hatta edebiyat sevdalısı ve hikmetli kişiler tarafından gazete nüshalarından temin edilerek not defterlerine yazılır.

Muallim Naci, bilgi hazineleri olmaya yakışır bu tercümeleri, bir araya getirip kitaplaştırır. Eser, Nevâdirü'l-Ekâbir ismiyle 1886 yılında İstanbul'daki Şirket-i Mürettibiye Matbaası'nda basılır.

“Küçük Hikâyeler Büyük Dersler” ismiyle okurlarımıza sunduğumuz bu kitabı, Nevâdirü'l-Ekâbir'i esas alarak yayına hazırladık. Eserde başlığı olmayan doksan üç kısa fıkra vardı. Bunlardan seksen tanesini seçip sadeleştirdik.

Bu nükteli, eēitici kssa ve fkralara, muhtevisyatına gre uygun baēlıklar eklemeye alıētıkt.

Hikmetli szler, nükteli ifadeler ve akıl dolu kssaların yer aldıēı nasihat verici bu alıēmayı, okurlarımızın istifadesine sunuyoruz.

Muhammet YILDIZ

Muallim Naci

1850'de İstanbul Saraçhanebaşı'nda doğdu. Asıl adı Ömer'dir. Babası saraç ustası Ali Bey, annesi, bir memurun yanında evlatlık olarak büyütülmüş Varnalı bir muhacir kızı Fatma Zehra Hanım'dır. İlköğrenimine Fatih'teki Feyziye Mektebi'nde başladı. Yedi yaşındayken babası vefat edince, annesi ve ağabeyi ile birlikte Varna'ya dayısının yanına yerleşti.

Mahalle mektebinde sülüs yazısı öğrendi. Hat muallimi Abdülhalim Efendi'nin kendisine verdiği Hulûsi mahlasıyla bazı sülüs levhalar ve bir Mushaf-ı Şerif yazdı. Bu sırada Arapça ve Farsça dersleri aldı.

Varna'da rüştiye (ortaokul) mektebi açılıp Abdülhalim Efendi buraya muallim tayin edilince o da ikinci muallimliğe getirildi (1867). O günlerde okuduğu Giritli Aziz Ali Efendi'nin Muhayyelât'ındaki bir hikâyenin kahramanının adı olan Naci'yi kendisine mahlas seçti. Bu arada telhis ve aruz dersleri aldı, bazı şiir denemeleri yaptı; Fransızca öğrenmeye başladı.

Muallim Naci'nin hayatı, Said Paşa'nın 1876 Varna mu-tasarıfı olmasıyla değişti. Said Paşa, onu yanına hususi kâ-tibi olarak aldı. 1877-1878 Osmanlı-Rus Harbi'nin baş-la-ması üzerine Said Paşa'yla beraber İstanbul'a geldi. Vazife-li bulunduğu memuriyetinden ayrıldı.

1883'te Ahmed Mithat Efendi'nin isteği üzerine Tercü-man-ı Hakikat gazetesinin edebiyat sayfasını yönetmeye baş-ladı. Gazetede çıkan yazı ve şiirleriyle edebiyat dünya-sında tanınmaya başladı. Bařka gazetelerde de çalış-tı. Daha sonraları, Mekteb-i Sultani (Galatasaray Lisesi) ve Mekteb-i Hukuk'ta (Hukuk Fakültesi) edebiyat öğretmen-liği yaptı.

Sultan İkinci Abdülhamid Han'a takdim ettiği "Gazi Er-tuğrul Bey" adlı eserinin beğenilmesi üzerine Osmanlı Ta-rihi'ni kaleme almakla görevlendirildi. Ayrıca rütbe ve ni-şanla ödüllendirilip kendisine maaş bağlandı (6 Nisan 1891). Bunun üzerine Naci, zamanının büyük bir kısmını Osmanlı Tarihi'ni yazmaya ayırdı.

Bu maksatla 1892 Eylül ayında şeyh Vasfi ve Ali Rıza Bey ile birlikte Söęüt, Bilecik, Eskiřehir, Yeniřehir, Bursa ve İz-mit'e bir gezi yaptı. Fakat dönüşünde geçirdiği kalp krizi sonucu 12 Nisan 1893 tarihinde Fatih'teki evinde vefat etti ve Sultan İkinci Mahmud Han türbesinin bahçesine defne-dildi.

Naci, şiirlerinde ve nesirlerinde Türkçeyi hatasız ve gü-zel bir şekilde kullanmıştır. şiirlerinin geniş bir okuyucu kitlesi tarafından sevilmesi, Türkçeyi rahatlıkla aruz vezni-ne uydurabilmesi ve külfetsiz, sade bir üslûpla yazmasın-dan ileri gelmektedir.

Muallim Naci'nin Takdimi

Saadet Gazetesi'nin edebiyat kısmına bazı Arapça ve Farsça kitaplardan tercüme ederek yazdığım fıkralar, 'Sözün iyisi az ve öz olup derin manalar taşıyandır' sözüne uygun olduğu için okurlar tarafından çok beğenildi.

Bunların gazetelerde dağınık kalmasındansa toplu bulunmasını daha uygun gördüm. Çoğunu bu kitapta topladım. Varsın bir eserciğim de bu olsun dedim.

Fıkraların çoğu büyüklere dayandırılmış nadir kıssalardan meydana geldiği için kitabıma Nevâdirü'l-Ekâbir ismini verdim. İleride vaktim olursa, böyle birçok fıkrayı daha tercüme ederek yine bu isim altında neşredeceğim.

Bu kitap çoğunlukla ziyaret ettiğim Hamidiye Kütüphanesi mahsulüdür. Orada yazdım. O kütüphane bir hazinedir ki içinden ne kadar cevher alınsa da eksilmez.

Hamidiye Kütüphanesi'nden aldığımı, işte Osmanlı Kütüphanesi'ne veriyorum. Ondaki cevherlerin gizlenmesi değil, yayılması faydalıdır.

Kendime “cevher saçıcı” demiş kadar oldum. Fakat bundan kendini övme manası çıkmaz. Açık bir hazineye girip de bir avuç cevher alarak dışarıya serpivermek, övmeye değer şeylerden midir?

Kütüphanede böyle bir kitap yazmak marifet sayılmazsa bazı kalem erbabı için gayret numunesi de mi addolunmaz?

Numunem küçüktür. Fakat ümit ederim ki göstereceği tesir büyük olacaktır.

Kalem erbabı tarafından bundan daha iyi beş on kütüphane mahsulü meydana getirildiğini görebilsem, işte o zaman iftihar ederim.

Muallim Naci

KÜÇÜK HİKÂYELER BÜYÜK DERSLER

NEVÂDİRÜ'L-EKÂBİR'DEN SEÇMELER

مکتبہ انارکلی کتب خانہ

عدد: ۲

تواریخ اراکین

از

معلم ناجی

صاحب کتب خانہ: کتابچی آراکل

معارف نظارت جلیبہ سنک رخصتیہ طبع اولتشد

رخصتیہ نومروسی ۷۱۳

استانبول

(س) شرکت مرتبہ مطبعہ می — باب عالی چادہ سنده نومرو ۳۴

۱۳۰۳

Altından Daha Değerli

Âlimlerden birine:

- Dünyada altından daha değerli bir şey var mıdır? diye sormuşlar.

O da:

- Evet. Onu umursamaz ve ondan el çekmiş olan kim-sedir, cevabını vermiş.

Parayı Sevmek

Cimriliği ile meşhur biri, Ahfeş'e kinaye ile:

- Parayı siz de çokça seviyorsunuz, demiş.

Ahfeş ise şöyle cevap vermiş:

- Parayı seviyor olmam, sizin gibi adamlara muhtaç et-mediği içindir.